

KORKUT ATA TÜRKİYAT

Uluslararası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi
The Journal of International Turkish Language & Literature Research

|| Cilt/ Volume 1, Sayı/ Issue 1 (Aralık/December 2019), s. 57-59.
|| Geliş Tarihi-Received: 30.11.2019
|| Kabul Tarihi-Accepted: 13.12.2019
|| Kitap Tanıtım-Book Review
|| ISSN: 2687-5675

PROF. DR. HİDAYET KEMAL BAYATLI HATIRA KİTABI. KERKÜK YAYINLARI. 646 S. İSTANBUL 2019.

Salih DEMİRBILEK*

Trakya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğretim üyeleri çok güzel bir işe ön ayak oluyor. Bölüm kuruluşunda emeği geçmiş hocaları için armağan kitapları hazırlıyorlar. Bunların ilki bölüm kurucusu Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu içindi (Vefatının 20.Yılı Münasebetiyle Prof. Dr. Necmettin Hacıeminoğlu Hatıra Kitabı. Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları. İstanbul 2017). R. Rahmeti Arat'ın öğrencisi olan hocamız, arkasından Türkoloji'ye pek çok değerli eser bırakmıştır.

Bölüm, armağan kitaplarının ikincisini ise Hacıeminoğlu hocadan bölüm başkanlığını devralmış rahmetli olan hocamız Prof. Dr. Hidayet Kemal Bayatlı için hazırlamıştır. Aslen Kerkük Türklerinden olan hocamız için hazırlanmış olan Prof. Dr. Hidayet Kemal Bayatlı Hatıra Kitabı'nın basımını Kerkük Vakfı'nın üstlenmesi ve bu vakfın yayınları arasında çıkmış olması ise ayrıca anlamlıdır.

Prof. Dr. Hidayet Kemal Bayatlı Hatıra Kitabı, hocanın öğrencilerinden bölüm başkanı Prof. Dr. Ali İhsan Öbek'in duygu yüklü "Sunuş (s. 9-11)" yazısıyla başlamaktadır. Ardından Prof. Dr. Yüksel Topaloğlu ve Arş. Gör. Ayşe Nur Özdemir'in birlikte kaleme aldıkları "Hayatı ve Eserleri (s.15-29)" bölümü gelmektedir. Bu bölüm sonunda hocanın fotoğraflarının bulunduğu "Albüm (s. 31-47)" yer almaktadır.

Buradan alıntılanarak rahmetli hocamızın hayatı hakkında kısaca şu bilgileri verebiliriz: Hoca, Kerkük'ün Kifri (Salahiye) ilçesinde 01.07.1948 tarihinde doğmuştur. İlk öğrenimini doğduğu Kerkük'te yapan hocam, 1970 yılında burslu olarak Dil ve Tarih, Coğrafya Fakültesinin Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne kaydolmuş, 1975 yılında mezun olmuştur. 20.07.1979'da "Halk Şiirinde Irak Türkmen Ağzı Dil İncelemesi" adlı teziyle doktorasını tamamlamış, ardından memleketine dönmüş ve buradan Bağdat Üniversitesi

* Dr. Öğr. Üyesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, Samsun/Türkiye.
El Mek: salihd@omu.edu.tr,
Orcid: <https://orcid.org/0000-0002-6000-7656/> ID: 591228

Edebiyat Fakültesi Doğu Dilleri Bölümü Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaya başlamış, 1984 yılında doçent olmuştur. Hoca 1988 yılında ailesiyle birlikte Türkiye'ye kaçmıştır. Necmettin Hacıeminoğlu'nun çağrısı ile Trakya Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne geçmiştir. 15.04.1994 tarihinde profesörlüğe yükseltilmiş; Hacıeminoğlu'nun İstanbul'a dönmesi üzerine bölüm başkanlığına getirilmiştir. Beyninde oluşan urdan dolayı ameliyat geçirmiş; fakat sağlığına kavuşamamış, nihayet 22.06.2003 tarihinde Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

Hocamızın başlıca eserleri şunlardır: *Abdülhakim Rejioğlu'ndan Seçmeler, Türk Dil Bilgisine Giriş 1. Sınıflar İçin, Türk Edebiyatı Tarihi-Türkoloji Sınıf, Dilimiz (Osmanlıca), Kerküklü Mehmet Sadık'tan Seçmeler, Irak Türkmen Türkçesi, Kemal (Türkçe-Arapça) Ansiklopedik Sözlük.*

"Hatıra Yazıları (s. 51-71)" bölümünde hoca için kaleme alınan altı yazıya yer verilmiştir. Bu yazılardan hocanın insani ve ilmî yönünü daha yakından tanıma fırsatı bulabiliyoruz.

"Makaleler (s. 75- 247)" bölümü hocanın hatırasına adanmış yazılardır. Dil ve Edebiyat şeklinde iki kısma ayrılmıştır. Dil ile ilgili on üç yazıya yer verilmiştir. Edebiyat bölümünde de yazılar "Eski Türk Edebiyatı", "Yeni Türk Edebiyatı" ve "Halk Edebiyatı" olarak üç bölüme ayrılmıştır. "Eski Türk Edebiyatı (s. 251-388)" bölümünde beş yazı; "Yeni Türk Edebiyatı (s. 389-552)" bölümünde on üç yazı ve "Halk Edebiyatı (s. 553-646)" bölümünde ise dokuz yazı bulunmaktadır. Kitapta hocanın arkadaşlarının ve öğrencilerinin kırk yazısı yer almaktadır.

Dil bölümündeki makaleler şunlardır: *Suriye Türkmen Türkçesi Ağızları (Hülya Arslan Erol), Makedonya'da Türkler ve Doğu Makedonya Yörükleri (Ahmet Günşen), Tarihi Atasözü Araştırmalarında Yöntem Problemi: Montalbano'nun Gramerinde Verilen Atasözlerinin Kaynağı (Oğuzhan Durmuş), Eski Anadolu Türkçesi Metinlerinde Geçen İkişemeler Üzerine Bir Değerlendirme (Meryem Salim), İşlekliliği Artan Bir Yapım Eki: + Sal / +Sel (Fatma Sibel Bayraktar), Türkmen Atasözleri ve Deyimlerinin Dil-Söz Bağlamında İncelenmesi (Levent Doğan), Bulgaristan'da Okutulmakta Olan Türkçe Ders Kitaplarındaki Değerler Eğitimi (Vejdi Hasan), Charles Wells'in A Practical Grammar of the Turkish Language Adlı Eserindeki Atasözleri Örneğinde Türkçedeki Atasözlerinin Kalıplaşma Dereceleri Üzerine Bir Deneme (Şermin Kalfat), -{I} Biçimbirimi, İşlevleri, Anlam Alanları ve Öğretimi (Sevgi Öztürk), Tuva Türkçesinde +(A)k Eki (İlker Tosun), Miyazaki'nin Sihirli Masalı Howl'un Yürüyen Şatosu'na Göstergibilimsel Bir Yaklaşım (Serap Bozkurt), Cumhuriyet Dönemi Türk Romanında Devrik Cümle Yapısı Üzerine Bir Deneme (Selda Sandalyeci), Gagavuz Dilinin Gelişiminin ve Araştırılmasının Durumu Hakkında (çev.Bülent Hünerli).*

Eski Türk Edebiyatı bölümündeki makaleler: *Galat-ı Meşhurdan Halat-ı Meşhura Devreyi Düze Çıkarmak (Ali İhsan Öbek), Camiu'd-Düvel'de Selçuklu Dönemi Edebiyatına Dair Kayıtlar (Salih Demirbilek), Osmanlı Münevverinin 'Abes'le İstigali: XVII. Yüzyılda 'Abes' Tartışmaları (Mehmet Akif Gözütok), Divan Şairlerinin Dilinden Gönül Tarifleri (Duygu Dalbudak Hünerli), Kaynak ve Tanıkları ile Türk Giyim Kuşam ve Süslenme Sözlüğü (Halil Karabulut), Kerküklü Abdullah Sâfi ve Külliyyatı Üzerine (Özgür Okmak), Gencine-i Râz Mesnevisine Göre Taşlıcalı Yahya'nın Ahlak Anlayışı ve İdeal İnsan Tipi (Büşra Topuz).*

Yeni Türk Edebiyatı bölümünde yer alan makaleler: *Yahya Kemal Çalışmalarını Tasnif Denemesi ve Bir Örnek (Muharrem Dayanç), Estetiğimize Doğru: Millî Edebiyat Döneminde Edebiyat Nazariyesi / Kuramı Oluşturma Çalışmaları-1 (Recep Duymaz), Batı Trakya Türk Çocuklarının Çıkardığı İlk Çocuk Dergisi: Çocuk Dünyası / Genç Kalemler (Yüksel Topaloğlu),*

Aka Gündüz'ün Bilinmeyen Bir Eseri: "Can Damarlarımıza Dair" ve Önemi (Özcan Aygün), Suç Kuramları Işığında Ağır Roman (Sibel Bayram), Dağın Öteki Yüzü Romanının Kuruluşu (Yasemin Ulutürk), Reşat Nuri Güntekin'in İdealist Olmayan Roman Kişileri (Selda Uygur), Senfoniye Dönüşen Mısralar: Tevfik Fikret'in Âveng-i Tesâvîr Şiirleri (Sümeyye Kolakoğlu), Batı Trakya Türklerinin Müstakil İlk Çocuk Dergisi : Aliş (Berhem Acar), Ahmet Haşim'in Denemelerinde Kadın Algısı (Seda Çetin), Orhan Veli'nin Hikâyelerini Garip Şiiri ve Poetikası Üzerinden Okuma Denemesi (Ayşe Nur Özdemir), Adalet Ağaoğlu'nun Bir Düşün Gecesi Adlı Romanında Kuşku ve Güvensizlik Ortamı (Güler Uğur).

Halk Bilimi bölümünde olanlar ise şunlardır. *Alim Azatoğlu'nun Anlatılarında Gayrimüslümler (Mehmet Aça), Türkülerimizde Gerçeküstü Ögelerin Özellikleri (Özkul Çobanoğlu), Geleneksel Boşnak Kapıları ve Kapı Halkaları (Ömer Aksoy), Mostar Hersek Devlet Arşivinde Bulunan Türkçe El Yazmaları (Ömer Aksoy), Rumeli Türkülerinde Evliliğe Engel Unsur Olarak Aile (Selma Sol), Irak Türkmen Hoyratları ve Manileri Hakkında (Önder Saatçi-İpek Ali), Masal Kitasını Yeniden Keşfetmek: Türün Öznitelikleri Üzerine Bir Değerlendirme (Armağan Altay), Çuvaş Halk İnanışlarında Yeniden Doğuşun Simgesi Olarak Şir Haphi 'Yer Kapısı' Uygulaması (Cemalettin Yavuz), Doğu ve Batı Söylencelerinde "Kurt" (Altay Bayatlı).*

Benim de doktora hocam olan Prof. Dr. Hidayet Kemal Bayatlı'ya rahmet dilerken; bu işe vesile olan başta editörler Prof. Dr. Ali İhsan Öbek, Prof. Dr. Yüksel Topaloğlu, Dr. Öğr. Üyesi Fatma Sibel Bayraktar ve Arş. Gör. Ayşe Nur Özdemir olmak üzere kitabın hazırlanmasından baskı aşamasına kadar emeği geçmiş herkese şükranlarımı sunarım.

